

Input Marco Smit voor het ronde tafel gesprek met J&V.

Allereerst wil ik even mijn rollen verduidelijken en vanuit welk perspectief ik de input geef.

Ik ben een gokverslaafde in herstel sinds februari 2015 en als gevolg hiervan heb ik in 2016 het roer drastisch omgegooid en werk ik als opgeleid ervaringsdeskundige in de verslavingszorg. In dit werk kom ik veel mensen tegen die kampen met een (gok)verslaving maar ook veel met naasten van iemand met een verslaving. Ik wordt vrijwel dagelijks benaderd door mensen die wat willen doen met hun verslaving maar in de meeste gevallen zijn het mensen uit de omgeving van een verslaafde die aan de bel trekken. In heel veel van de gesprekken wordt de zorg en irritatie uitgesproken over het grote aantal reclames voor gokken.

Ik wil dan ook vooral pleiten voor een verbod op reclames voor (online) gokken, zoals ik ook al had gemaaild naar alle fracties in de Eerste Kamer bij het passeren van de wet in 2019. Ik heb niet de illusie en ook niet de wens om gokken te verbieden. Waar ik wel voor pleit is een verbod op reclameuitingen hiervoor, met als belangrijkste argument dat je geen reclame maakt voor een potentieel (zwaar) verslavend middel. Aansprekend voorbeeld hierbij is dat we ook geen reclame meer toestaan voor tabak. Daarnaast zien we ook in België dat de regelgeving wordt herzien.

Er is vorig jaar een poging gedaan om het toe te staan middels zelfregulatie door de branche. Hierbij als bijvoorbeeld een citaat van de website van de VNLOK:

“VNLOK biedt een centraal aanspreekpunt en is kennisleverancier voor relevante stakeholders. De leden zetten preventieactiviteiten in om verslaving bij online kansspelers te voorkomen. Daarnaast zijn de leden initiatiefnemers van de Reclamecode Kansspelen (ROK) waarmee zij **sectorbrede afspraken willen maken over onder meer de hoeveelheid reclame voor online kansspelen. Met deze ROK willen zij voorkomen dat de consument vanaf 1 oktober 2021 bij het opengaan van de nieuwe markt overspoeld wordt door reclame.**”

We kunnen toch wel vaststellen dat dit z'n doel volledig voorbij is geschoten en kunnen en mogen concluderen dat het de regulering over laten aan de branche geen optie meer is. Ik denk dat de zorgplicht als het gaat om het beschermen van burgers tegen (potentieel) verslavende middelen bij de overheid ligt. De keuzevrijheid die door vele wordt genoemd als argument om regulering te beperken wordt wanneer iemand verslaafd is enorm aangetast. Ook de uitzending van Pointer van zondag 29 mei jl. heeft weer aangetoond dat niet alleen een reclameverbod niet voldoende is maar dat een gekoppelde speellimiet een vereiste is.

Het is algemeen bekend dat bij iedere (gok)verslaafde een tot drie mensen uit zijn of haar omgeving direct geraakt worden. Bij gokverslaving speelt dan ook nog dat je het niet ziet aan iemand en daarom pas laat ontdekt wordt met vaak groet financiële gevolgen, zoals verlies van inkomen door ontslag of huisuitzetting t.g.v. wanbetaling. Gokverslaving is al dominant bij mannen t.o.v. vrouwen maar bij sporwedenschappen is dat vrijwel 100%. Dit is ook duidelijk te zien in de commercials waar zij zich op richten. Wanneer je dan ook nog kunt aannemen dat in heel veel gevallen de man nog de kostwinner is of i.i.g. het hoogste inkomen binnenbrengt dan lopen ook direct gezinnen gevaar.

Tot slot wil ik nog iets zeggen over de fasen van verslaving wat o.a. te vinden is op de website van Jelinek:

Fases van gebruik

1 Experimenteren: Iedereen die een middel gebruikt heeft, heeft dat ooit voor de eerste keer gedaan. Op een feestje, om erbij te horen of uit nieuwsgierigheid. Dit noem je de fase van experimenteren. Men gebruikt dan maar af en toe of een enkele keer.

2 Recreatief gebruik: Bevalt het effect van het middel, dan gaan sommige mensen het wat vaker gebruiken. Je noemt dit recreatief gebruik. Bij recreatief, ook wel sociaal, gebruik ziet je gebruik er als volgt uit:

- Incidenteel en alleen voor je plezier / ter ontspanning;
- Waarbij je altijd bewust blijft van de risico's; en een bewuste afweging maakt tussen de voordelen en de nadelen.
- Op matige en gecontroleerde wijze, en zo dat het weinig tot geen effect heeft op andere belangrijke zaken (zoals afspraken, werk, studie, hobby's of op contacten met familie en vrienden).

3 Gewoontegebruik: Gebruik je alleen voor je plezier, maar bijvoorbeeld wel elk weekend? Dan kun je jezelf afvragen of dit nog wel recreatief is. Kun je het bijvoorbeeld nog wel leuk hebben op een feestje of in de kroeg zonder? Wordt het gebruik voor jou eerder een gewoonte, dan mis je het als je het een keer overslaat. Dan spreken we van gewoontegebruik. Dit zijn signalen om serieus te nemen. Overweeg een tijdje te stoppen, naar andere feestjes te gaan of met een andere vriendengroep te gaan stappen.

4 problematisch gebruik: Wanneer gebruik te gewoon wordt, bestaat het risico dat het invloed gaat hebben op andere belangrijke zaken in je leven. Bijvoorbeeld: je komt in de financiële problemen, je partner of andere belangrijke mensen geven aan moeite te hebben met gebruik. Of je komt bijvoorbeeld afspraken niet na, omdat je moeite hebt met opstaan. Er ontstaan dus problemen ten gevolge van je gebruik. Het gebruik wordt problematisch. Gebruik is ook problematisch als je het nodig hebt om je beter te voelen bijvoorbeeld om problemen te vergeten, om contact aan te kunnen gaan tijdens het uitgaan, om gevoelens te onderdrukken, etc.

5 verslaving: Onder andere wanneer je voortdurend aan het middel denkt, gebruiken een manier is geworden om met problemen om te gaan en stoppen zelf niet meer lukt spreken we van verslaving. Het is dan aan te raden om hulp te zoeken bij het stoppen.

Waar in deze fase "middel" wordt genoemd kan dit eenvoudig worden vervangen door gokken.

Indien een speler in fase 4 of 5 zit is het niet meer mogelijk terug te keren naar Fase 1. De interventies van de aanbieders, overheid en KSA moet zich dus veel meer richten op Fase 2 en 3. Dat is ook in het belang van de aanbieders, want anders zijn ze hun klanten kwijt.

Ook zie je dat bij fase 1 en 2 mensen vaak samen komen met anderen en het als een uitje wordt gezien, in fase 3,4 en 5 komen mensen alleen en sluiten ze zich meer af.